

Text – Krokodýli – vybrán z knihy Velká obrazová encyklopedie Zvířata a ostatní živočichové, vydalo nakladatelství Svojtka, v roce 2011, str. 144 + 145 + Ottova encyklopedie Zvířata – průvodce světem živočichů, vydalo Ottovo nakladatelství, v roce 2016, str. 138 + 139 + použité obrázky z těchto dvou knih.

Řád krokodýlů, do kterého patří nejen krokodýli, ale také kajmani, aligátoři a gaviál, zahrnuje velice starobylé druhy. Mají společné předky s dinosaury a za posledních 65 milionů let se změnili jen nepatrně. Vydrží velmi dlouho dobu naprosto bez hnutí, ať už se sluní, nebo odpočívají ve vodě. Dokážou však také obratně plavat, skákat, a dokonce i běhat. Při cvalu mají tělo zvednuté nad podklad a přední i zadní nohy pracují současně, takže skáčou trochu jako zajíc. Docílí tak rychlosti až 15 km/h. Když se kloužou po bahně jsou ještě rychlejší.

Krokodýli jsou vázáni na vodu, mají silné, vyztužené šupiny a dlouhé čelisti s ostrými zuby. Při plavání vyčnívají pouze jejich oči a nozdry. To jim umožňuje přiblížit se nepozorovaně k pijící kořisti. Jejich hlavní kořisti jsou ryby a savci, kdy krokodýl savce chytí silnými čelistmi, stáhne ho do vody a utopí. Krokodýli mohou otevřít tlamu i pod hladinou – v zadní části krku mají záhyb z kůže, který jako klapka bezpečně uzavře průdušnici. Co naopak krokodýl nedokáže, je pohybovat čelistmi do stran, proto těžko přežvykuje a hltá velké kusy potravy.

Krokodýlí srdce je čtyřkomorové, značně podobné ptačímu, ale výrazně odlišné od ostatních plazů. Mezi srdečními komorami se vyskytuje přepážka a mají vyvinuty srdeční chlopně, které mají pouze ptáci a savci. Mají nejdokonalejší srdce ze všech plazů.

Krokodýli kladou vejce s vápenitou skořápkou do vyhrabaných nebo postavených hnízd. Snůšku většinou hlídají a po vylíhnutí samice pečují i o mláďata. Schopnost péče o vajíčka a o potomstvo vznikla asi již v období druhohor a je stále zachovávána a udržována. Mláďata se líhnou za jednu noc a teplota určuje pohlaví mláďat - 32°C – samečci, pod 31°C samičky. Matka mláďatům pomáhá vylézt z hnízda a přenáší je opatrně do vody. Některé samice opatrně nakousnou skořápku vajec, čímž pomohou těm mláďatům, kterým se nepodařilo vylézt. Od narození umějí mláďata plavat a sama se i živí, zdržují se však poblíž matky, dokud jim nebude asi jeden rok.

Krokodýli spolu začínají komunikovat ještě před tím, než se vylíhnou. Po vylíhnutí hned volají matku, a jejich volání rozpoznají i ostatní dospělí. Dospělí jedinci vydávají konkrétní zvuky, aby upozornili mladé jedince na nebezpečí či přítomnost potravy. Nejhluchnější jsou američtí aligátoři, kteří vrčením a syčením také zastrašují nepřátele i potencionální predátory vajec či mláďat. K zastrašování užívají také vibrace anebo ocas, kterým máchají a plácají.

Po přečtení – popřemýšlej, co jsi se prozatím dozvěděl o hadech a želvách a uvědom si, které mají společné a které mají odlišné znaky tito zástupci plazů od krokodýlů a své poznatky zapiš do vytvořených tabulek 😊

Uveďte 3 společné znaky krokodýlů a hadů	Uveďte 3 společné znaky krokodýlů a želv

Uveďte 3 odlišné – typické znaky krokodýlů, které souvisí s těmito orgánovými soustavami

CS -

DS -

TS -

Pětilístek
